

Kwartaalmonitor Bouw

Vierde kwartaal 2014

Omzet bouw in de lift, ondernemersvertrouwen positief

- Totale bouwsector: meer omzet, positief ondernemersvertrouwen
- Algemene burgerlijke en utiliteitsbouw: toename vergunningverlening woningen
- Grond-, Weg- en Waterbouw: omzet neemt toe, investeringen op peil

De omzet van de bouw is in het vierde kwartaal van 2014 met ruim 3 procent gestegen in vergelijking met hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Voor het eerst sinds 2008 is het vertrouwen van bouwondernemers positief. De markt voor de bouw van woningen groeit eveneens. De bouwsom van architectenopdrachten in de woningbouw neemt al sinds eind 2013 toe, terwijl het aantal vergunningen dat verleend wordt voor nieuw te bouwen woningen stijgt sinds het begin van 2014. In de burgerlijke en utiliteitsbouw nam de omzet in het vierde kwartaal met ruim 3 procent toe.

Kerncijfers bouwsector en Nederlandse economie

	2013	2014			
	IV	I	II	III	IV
omzet bouwsector 1)	1,0	4,7	-1,8	-1,5	3,2
toegevoegde waarde 1)	2,0	5,8	0,3	-0,9	1,9
nieuwe woningen x1000	16,1	10,2	9,8	9,6	14,5
aantal faillissementen	295	268	254	246	219
aantal banen x1000	525	519	514	511	510
bbp 1)	1,0	0,0	1,1	1,0	1,0
verkochte woningen x1000	36,0	29,0	34,1	39,2	51,3

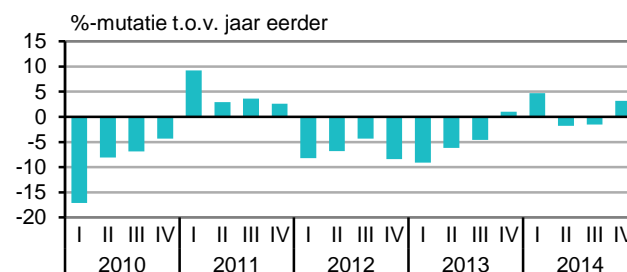
Bron: CBS 1) % mutatie t.o.v. een jaar eerder

Totale bouwsector

Groei in het vierde kwartaal zorgt voor positief 2014

Na twee eerdere kwartalen van omzetsdaling is de bouw er in het vierde kwartaal toch in geslaagd het jaar met een positief resultaat af te sluiten. De omzet is in 2014 uiteindelijk met iets meer dan 1 procent gestegen. In het vierde kwartaal steeg de omzet met ruim 3 procent vergeleken met het vierde kwartaal van 2013. Vooral bedrijven met minder dan 100 werknemers zagen de omzet in het vierde kwartaal behoorlijk stijgen. Grote bedrijven, met meer dan 100 werknemers, zijn er echter ook in het laatste kwartaal niet in geslaagd de gemiddelde omzet te laten stijgen ten opzichte van een jaar eerder. Deze omzetsdaling bij grote bedrijven doet zich al voor sinds 2012.

Omzet bouw

Bron: CBS

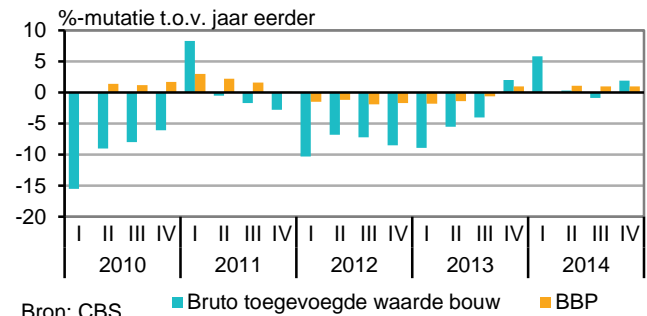
Statline: [omzetontwikkeling bouwnijverheid](#)

Forse groei toegevoegde waarde bouw

Volgens de eerste berekening groeide de toegevoegde waarde van de bouwnijverheid in het vierde kwartaal van 2014 met 1,9 procent ten opzichte van een jaar eerder. De groei volgt na een periode van kleine groei en krimp in het tweede en derde kwartaal.

De groei in het vierde kwartaal viel samen met een groei van de totale economie. Het volume van het bruto binnenlandse product (bbp) groeide met 1,0 procent ten opzichte van een jaar eerder. Met dat cijfer lijkt de economie voorzichtig uit het dal te komen. Het vierde kwartaal was het derde achtereenvolgende waarin de economie groeide. De groei in het vierde kwartaal was breed gedragen. Zowel de export als de consumptie door huishoudens en de investeringen droegen eraan bij.

Bruto toegevoegde waarde bouw en BBP

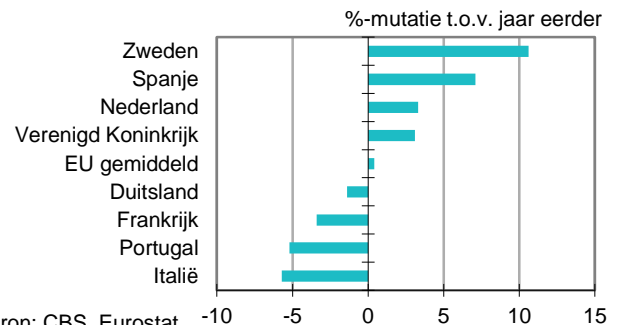
Bron: CBS

Statline: [Bbp, productie en bestedingen](#)

Productie Nederlandse bouw stijgt harder dan Europees gemiddelde

De Nederlandse bouwproductie is in het vierde kwartaal harder gestegen dan het Europees gemiddelde. Gecorrigeerd voor werkdagen steeg de Nederlandse bouwproductie met 3,3 procent in vergelijking met het vierde kwartaal van 2013. De bouwproductie in de Europese Unie steeg gemiddeld met 0,4 procent. Opvallend is dat de Duitse en Franse bouwproductie minder hard groeien dan het Europees gemiddelde, in Spanje en Zweden doen bouwbedrijven het juist een stuk beter. De bouwproductie in Italië en Portugal daalde wederom, maar de krimp was kleiner dan in de voorgaande jaren.

Bouwproductie (werkdaggecorrigeerd)

Bron: CBS, Eurostat

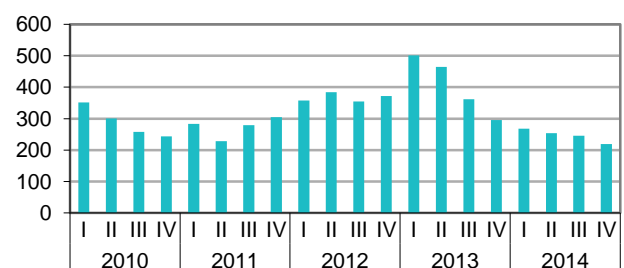
Persbericht Eurostat

Wederom minder faillissementen

Het aantal faillissementen in de bouw bedroeg in het vierde kwartaal 219, wederom minder dan een kwartaal eerder. Sinds het eerste kwartaal van 2013 daalt het aantal faillissementen, maar de laatste kwartalen vlakkt deze daling wat af. In 2014 zijn 987 faillissementen uitgesproken. Dit is 40 procent minder dan in 2013 en het laagste aantal sinds het uitbreken van de crisis in 2008.

Ruim de helft van de faillissementen in het vierde kwartaal betrof bedrijven in de specialistische bouw. Onder algemene burgerlijke en utiliteitsbouwers viel voor circa 70 ondernemers het doek. Bij bedrijven die actief waren in de grond-, weg- en waterbouw was het aantal faillissementen met 12 in lijn met vorige kwartalen.

Aantal faillissementen bouwnijverheid

Bron: CBS

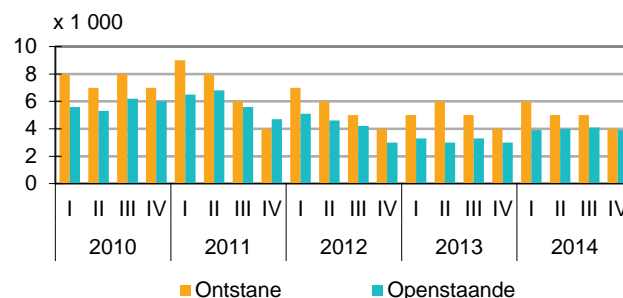
Statline: [uitgesproken faillissementen](#)

Minder werkgelegenheid

De werkgelegenheid in de bouw blijft onder druk staan. Het totaal aantal banen in de bouw nam, seizoengecorrigeerd, met duizend af ten opzichte van het derde kwartaal. Het aantal banen van werknemers nam af, maar het aantal banen van zelfstandigen (zzp'ers) nam iets toe. In totaal waren er in het vierde kwartaal 510 duizend banen. Dit is ongeveer een vijfde minder dan in 2008.

Er ontstonden 4 duizend nieuwe vacatures en er werden 5 duizend vacatures vervuld. Aan het eind van het vierde kwartaal stonden 3,9 duizend vacatures open, 200 minder dan een kwartaal eerder.

Aantal vacatures

Bron: CBS

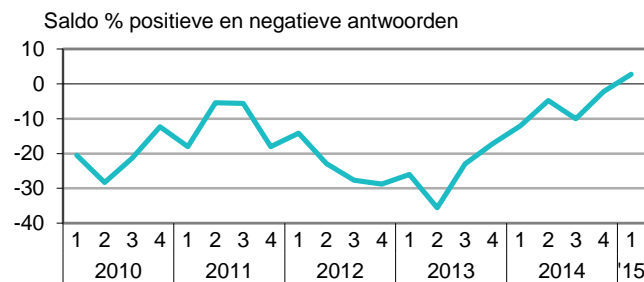
[Statline: vacatures](#)

Ondernemersvertrouwen bouw voor het eerst positief

Het vertrouwen van ondernemers in de bouw verbeterde in het eerste kwartaal van 2015. Het ondernemersvertrouwen, de stemmingsindicator van het Nederlandse bedrijfsleven, kwam voor de bouwsector uit op +3 en is daarmee voor het eerst sinds 2008 positief.

De omzet en de productie van de bouwsector zijn in het vierde kwartaal gestegen. Verder stijgt het aantal bouwvergunningen en is er meer beweging op de woningmarkt. Bouwbedrijven geven aan dat de orderontvangst is gegroeid na jaren van krimp. Bouwondernemers hebben dan ook goede verwachtingen over de bedrijvigheid in het eerste kwartaal van 2015.

Ondernemersvertrouwen bouw (seizoengecorrigeerd)

Bron: CBS

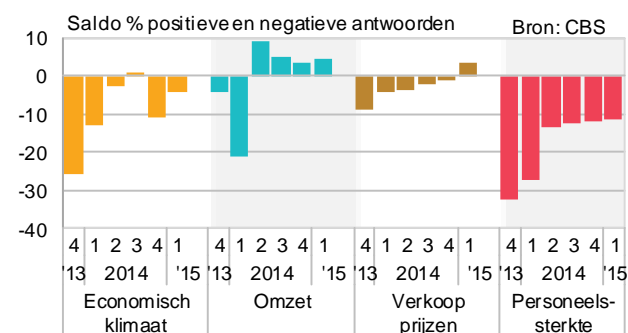
[Statline: ondernemersvertrouwen](#)

Ondernemers minder negatief in hun verwachtingen

Naast het toenemende vertrouwen zijn ondernemers in de bouwsector ook minder negatief in hun verwachtingen. Ze zijn minder negatief over het economisch klimaat voor hun onderneming in het eerste kwartaal van 2015. Per saldo verwacht nog wel een meerderheid dat het economisch klimaat zal verslechteren. Er zijn meer ondernemers die omzetgroei verwachten dan ondernemers die krimp voorzien.

Voor het eerst in jaren zijn er meer ondernemers die denken dat de afzetprijzen zullen stijgen dan ondernemers die een daling voorzien. Over de werkgelegenheid in de bouw zijn de ondernemers nog altijd negatief. Per saldo denkt één op de tien in het eerste kwartaal van 2015 met minder personeel te werken.

Verwachtingen voor het lopende kwartaal bouwsector

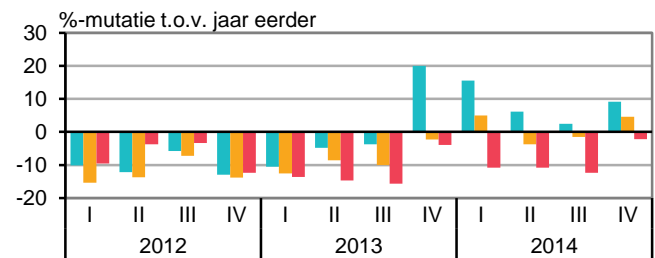
[Statline: Conjuncturenquête Nederland](#)

Algemene burgerlijke en utiliteitsbouw en gespecialiseerde bouw

Ondanks omzetgroei vierde kwartaal een daling voor 2014

Ondanks de omzetgroei van 3,2 procent in het vierde kwartaal van 2014 daalde de omzet van de burgerlijke en utiliteitsbouw (B&U) in 2014 met 1 procent. Vooral grote bedrijven (meer dan 100 werknemers) leden in 2014 opnieuw forse omzetverliezen (8,6 procent). Opvallend is dat de omzetten van kleine B&U-bedrijven (tot 10 werknemers) de afgelopen vier kwartalen wel zijn gestegen. In het vierde kwartaal nam deze omzet zelfs met ruim 9 procent toe ten opzichte van dezelfde periode in 2013.

Omzetontwikkeling burgerlijke en utiliteitsbouw

Bron: CBS

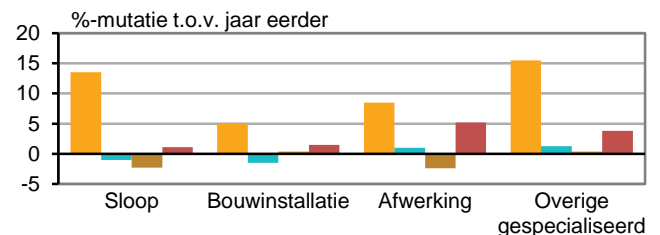
Statline: [omzetontwikkeling bouwnijverheid](#)

Gespecialiseerde bouw eindigt positief in 2014

De omzet van gespecialiseerde bouwbedrijven is in het vierde kwartaal met 2,7 procent gestegen ten opzichte van het vierde kwartaal van 2013. Vooral kleine bedrijven, tot 10 werknemers, hebben het dit kwartaal goed gedaan. Hun omzet is met bijna 6 procent gestegen. Alleen grote bedrijven met meer dan 100 werknemers hebben in het vierde kwartaal geen groei kunnen realiseren.

Bij alle deelbranches steeg de omzet in het vierde kwartaal. De afwerkingsbedrijven, zoals schilders en stukadoors, hebben dit kwartaal met 5,2 procent gemiddeld de hoogste groei behaald. De sloop- en grondverzetbedrijven behielden de laagste groei (1 procent). Over heel 2014 is de omzet van de gespecialiseerde bouwbedrijven met 2,1 procent gestegen.

Omzetontwikkeling gespecialiseerde bouw

Bron: CBS

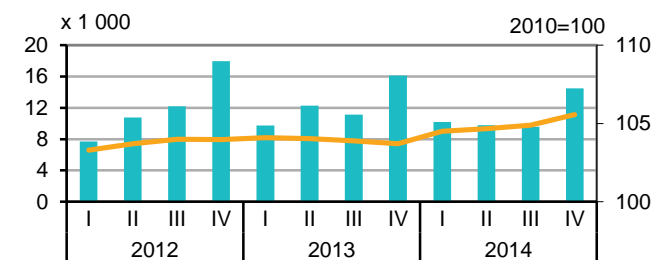
Statline: [omzetontwikkeling bouwnijverheid](#)

Minder nieuwbouwwoningen, hogere inputkosten

In het vierde kwartaal zijn 14 491 nieuwe woningen opgeleverd. Daarmee is in dit kwartaal minder gebouwd dan in hetzelfde kwartaal van 2012 en 2013. In 2014 is het aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen met bijna 11 procent afgenomen vergeleken met een jaar eerder. In 2013 was nog sprake van een toename (1,3 procent). De woningvoorraad bestond aan het einde van 2014 uit bijna 7,6 miljoen woningen.

De inputkosten voor het bouwen van nieuwe woningen zijn in het vierde kwartaal met bijna 2 procent toegenomen vergeleken met een jaar eerder. Deze toename kwam grotendeels door de stijging van de loonkosten van 2,7 procent. De kosten voor materiaal namen dit kwartaal voor de tweede keer op rij toe ten opzichte van een jaar eerder.

Aantal en bouwkosten nieuwbouwwoningen

Bron: CBS

Statline: [voorraad woningen en niet-woningen](#)

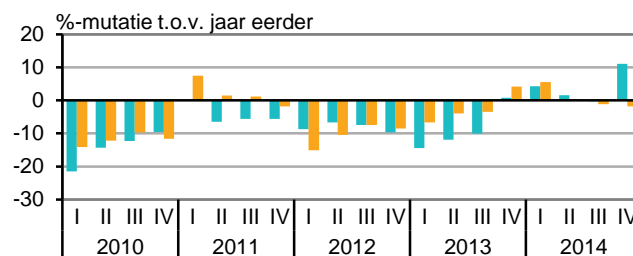
Statline: [nieuwbouwwoningen; inputprijsindex](#)

Toename investeringen in woningen

De bruto investeringen in woningen en bedrijfsgebouwen zijn in het vierde kwartaal van 2014 met 3,6 procent gegroeid ten opzichte van een jaar eerder. In het derde kwartaal was nog sprake van een krimp van 0,7 procent. De groei in het vierde kwartaal is volledig toe te schrijven aan de investeringen in woningen. Deze groeiden met ruim 11 procent.

Net als in het derde kwartaal krompen de investeringen in bedrijfsgebouwen, met bijna 2 procent. De krimp is groter dan in het derde kwartaal (1 procent).

Investeringen in woningen en bedrijfsgebouwen (volume)

Bron: CBS

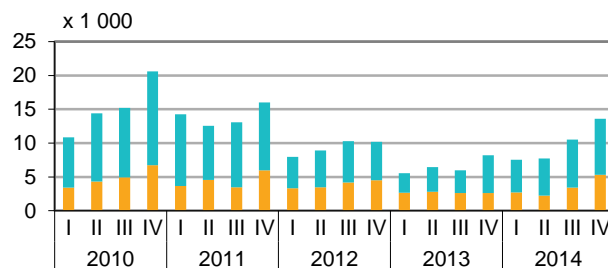
Statline: [bbp, investeringen](#)

Vergunningverlening woningbouw in de lift

In het vierde kwartaal van 2014 is voor bijna 14 duizend nieuw te bouwen koop- en huurwoningen een bouwvergunning verleend. Dit betekent een groei van 65 procent ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Toch blijft dit aantal nieuw te bouwen woningen nog ver achter bij het niveau van voor de crisis (2008).

In het laatste kwartaal van 2014 is voor ruim 8,3 duizend koopwoningen een vergunning afgegeven, een toename van 61 procent. Het aantal vergunningen voor huurwoningen verdubbelde zelfs in vergelijking met het vierde kwartaal van 2013 naar ruim 5,3 duizend. Afgegeven vergunningen zijn een belangrijke indicator voor toekomstige bouwproductie.

Nieuwbouwwoningen waarvoor een vergunning is verleend

Bron: CBS

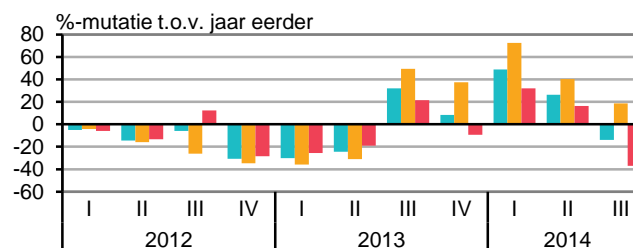
Statline: [nieuwbouwwoningen; afgegeven vergunningen](#)

Architecten krijgen meer opdrachten in woningbouw

De totale waarde van nieuwe ontwerporders die architecten in het derde kwartaal vorig jaar ontvingen, daalde met bijna 14 procent. De bouwsom van utiliteitsgebouwen daalde flink terwijl de bouwsom van de woningbouw juist steeg. De waarde van de bouwsom daalde bij de utiliteitsgebouwen met iets meer dan 37 procent. Bij de woningbouw steeg de waarde van de bouwsom met ruim 18 procent. De waarde van de opdrachten voor de woningbouw stijgt al onafgebroken sinds het derde kwartaal van 2013. Het niveau van vóór de crisis is echter nog niet bereikt.

Architecten staan aan het begin van de bouwketen. De opdrachten die zij ontvangen zijn een belangrijke indicator voor toekomstige bouwactiviteiten.

Bouwsom opdrachten architecten

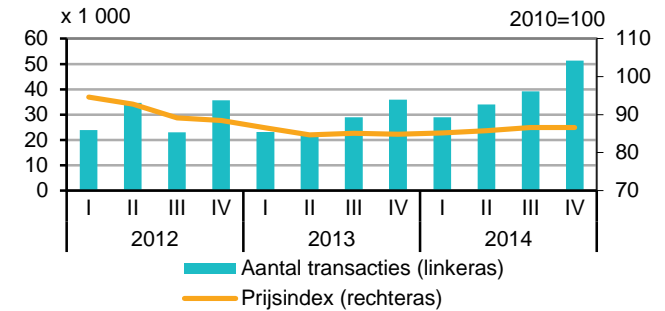
Bron: CBS

Statline: [bouwsom nieuwe opdrachten architecten](#)

Bestaande koopwoningen duurder in 2014

In het vierde kwartaal werden 51 314 bestaande huizen verkocht. Het is al het zesde kwartaal op rij dat het aantal transacties hoger ligt dan een jaar eerder. In 2014 zijn ruim 39 procent meer woningen verkocht dan in 2013. De prijzen liggen voor het derde kwartaal op rij, hoger dan een jaar eerder. Desalniettemin zijn huizen nog steeds 19 procent goedkoper dan in het derde kwartaal van 2008 toen de huizenprijzen een piek bereikten. Vergeleken met het tweede kwartaal van 2013 liggen de prijzen echter 2,2 procent hoger.

Aantal transacties en prijsontwikkeling bestaande koopwoningen

Bron: CBS en het Kadaster

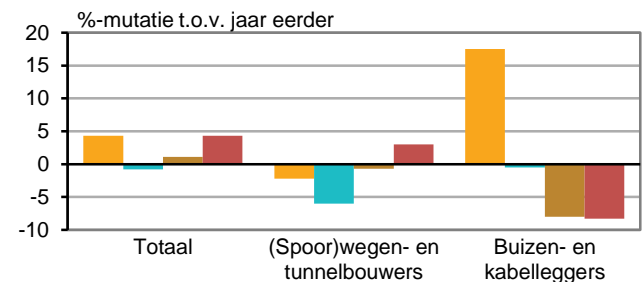
Statline: [bestaande koopwoningen; verkoopprijzen](#)

Grond-, Weg- en Waterbouw

Wisselend beeld in het vierde kwartaal

De omzet van de grond-, weg en waterbouw (GWW) is in het vierde kwartaal met 4,3 procent gestegen ten opzichte van het hetzelfde kwartaal in 2013. De deelbranches in de GWW geven een divers beeld. Bij de kabel- en buizenleggers is de omzet in het vierde kwartaal met 8,3 procent gedaald, bij de (spoor)wegen- en tunnelbouwers steeg de omzet in het vierde kwartaal met 3 procent. Dat is voor het eerst sinds twee jaar van omzetzdalingen.

Omzetontwikkeling GWW

Bron: CBS

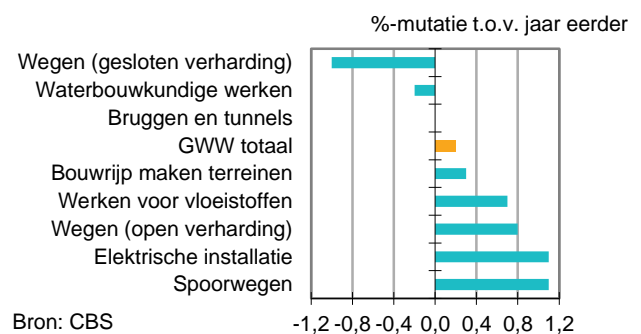
Statline: [omzetontwikkeling bouwnijverheid](#)

Inputprijzen fractie hoger

In het vierde kwartaal is het inputprijsindexcijfer van de grond-, weg- en waterbouw met 0,2 procent gestegen ten opzichte van een jaar eerder. De inputprijsindex geeft de gewogen gemiddelde prijsontwikkeling van de bestanddelen loon, materiaal en materieel (gereedschap en machines) weer.

Alleen wegen met gesloten verharding en waterbouwkundige werken waren goedkoper dan een jaar eerder. Hoofdzakelijk als gevolg van de dalende brandstof- en asfaltsprijzen zijn de kosten hiervan met respectievelijk 1,0 procent en 0,2 procent afgenomen. Bij alle andere onderscheiden deelgebieden van de GWW namen de kosten toe. Het sterkst stegen de prijzen van elektrische installatie en boven- en ondergrondse spoorwegen (beiden 1,1 procent). Hierbij waren vooral de hogere prijzen van elektrische apparaten en arbeid oorzaken van de kostenstijging.

GWW, prijsontwikkeling inputindex 4e kwartaal 2014

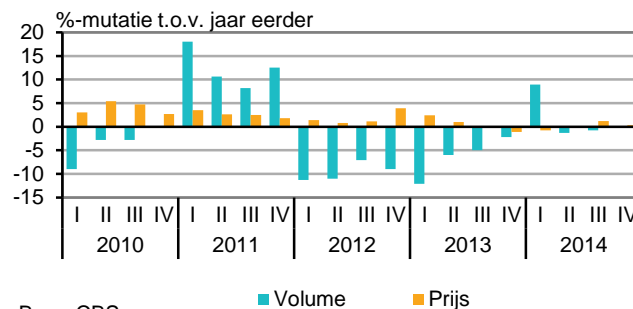
Bron: CBS

Statline: [GWW inputprijsindex](#)

Investerings in GWW op peil gebleven

In het vierde kwartaal is het volume van de investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige werken gelijk gebleven ten opzichte van een jaar eerder. In het tweede en derde kwartaal van 2014 krompen de investeringen nog met 1,3 procent en 0,8 procent. Omdat de prijzen in het vierde kwartaal met 0,3 procent stegen, nam de waarde van de investeringen eveneens toe met 0,3 procent.

Investerings in grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Bron: CBS

Statline: [bbp, investeringen](#)

Opmerkingen betreffende deze publicatie

- Deze publicatie is samengesteld op basis van cijfers zoals die op 24 februari 2015 beschikbaar waren. Mogelijk zijn er op het moment van lezen actualere cijfers beschikbaar, deze kunt u vinden via de links onder de grafieken.
- De cijfers zijn doorgaans niet gecorrigeerd voor seizoensinvloeden. Indien dit wel het geval is staat dit aangegeven in de tekst/grafiek.

Colofon

Tekst sector bedrijfsstatistieken Den Haag (EBD)

Datum 27 februari 2015

Meer informatie

CBS Infoservice: [infoservice online](#)
Telefonisch (09.00-17.00): 088 5707070

Media:
CBS Persdienst: persdienst@cbs.nl
Telefonisch: 070 3374444